

U S T A W A**z dnia****o odpowiedzialności majątkowej żołnierzy.****Rozdział 1**

Przepisy ogólne

Art. 1.

1. Ustawa określa odpowiedzialność majątkową żołnierzy za szkody wyrządzone przez nich, wskutek niewykonania lub nienależytego wykonania obowiązków służbowych, w mieniu Skarbu Państwa znajdującym się w dyspozycji komórek organizacyjnych Ministerstwa Obrony Narodowej oraz jednostek organizacyjnych podporządkowanych albo nadzorowanych przez Ministra Obrony Narodowej, zwanych dalej „jednostkami organizacyjnymi”.
2. W sprawach nie uregulowanych w niniejszej ustawie, do odpowiedzialności majątkowej żołnierzy za szkody wyrządzone przez nich wskutek niewykonania lub nienależytego wykonania obowiązków służbowych, stosuje się przepisy Kodeksu cywilnego, z zastrzeżeniem art. 17 ust. 1.

Art. 2.

Ilekoć w ustawie jest mowa o:

- 1) żołnierzu - należy przez to rozumieć żołnierza w czynnej służbie wojskowej, o którym mowa w ustawie z dnia 30 czerwca 1970 r. o służbie wojskowej żołnierzy zawodowych (Dz.U. z 1997 r. Nr 10, poz. 55, Nr 28, poz. 153, Nr 106, poz. 678, Nr 107, poz. 688, Nr 117, poz. 753, Nr 121, poz. 770 i Nr 141, poz. 944, z 1998 r.

- Nr 162, poz. 1117 oraz z 1999 r. Nr 1, poz. 7) oraz w ustawie z dnia 21 listopada 1967 r. o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej (Dz.U. z 1992 r. Nr 4, poz. 16, Nr 40, poz. 174 i Nr 54, poz. 254, z 1994 r. Nr 43, poz. 165, z 1996 r. Nr 7, poz. 44, Nr 10, poz. 56 i Nr 106, poz. 496, z 1997 r. Nr 6, poz. 31, Nr 28, poz. 153, Nr 80, poz. 495, Nr 88, poz. 554, Nr 121, poz. 770 i Nr 141, poz. 944, z 1998 r. Nr 162, poz. 1114 i 1126, z 1999 r. Nr 50, poz. 500 oraz z 2000 r. Nr 12, poz. 136),
- 2) uposażeniu przysługującym żołnierzowi - należy przez to rozumieć uposażenie zasadnicze wraz z dodatkami o charakterze stałym należne żołnierzowi w dniu wyrządzenia szkody, o którym mowa w ustawie z dnia 17 grudnia 1974 r. o uposażeniu żołnierzy (Dz.U. z 1992 r. Nr 5, poz. 18, z 1995 r. Nr 4, poz. 17 i Nr 34, poz. 163, z 1996 r. Nr 7, poz. 44 i Nr 139, poz. 647, z 1997 r. Nr 80, poz. 496, Nr 106, poz. 678 i Nr 141, poz. 943 i 944 oraz z 1999 r. Nr 50, poz. 500), po odliczeniu składki na obowiązkowe ubezpieczenia emerytalne i rentowe, określonej w przepisach o systemie ubezpieczeń społecznych,
- 3) właściwym organie jednostki organizacyjnej - należy przez to rozumieć dowódcę (szefa, komendanta, dyrektora, kierownika, rektora) jednostki organizacyjnej.

Rozdział 2

Zasady odpowiedzialności majątkowej żołnierza

Art. 3.

Żołnierz, który wskutek niewykonania lub nienależytego wykonania obowiązków służbowych ze swojej winy wyrządził szkodę w mieniu, o którym mowa w art. 1 ust. 1, ponosi odpowiedzialność majątkową w granicach rzeczywistej straty i tylko za normalne następstwa działania lub zaniechania, z którego wynikała szkoda.

Art. 4.

Właściwy organ jednostki organizacyjnej jest obowiązany wykazać okoliczności uzasadniające odpowiedzialność majątkową żołnierza oraz wysokość wyrządzonej szkody.

Art. 5.

Żołnierz nie ponosi odpowiedzialności majątkowej za szkodę:

- 1) w takim zakresie, w jakim jednostka organizacyjna albo inna osoba przyczyniła się do powstania szkody lub jej zwiększenia,
- 2) wynikłą w związku z działaniem w granicach dopuszczalnego ryzyka.

Art. 6.

W razie wyrządzenia szkody przez kilku żołnierzy, każdy z nich ponosi odpowiedzialność majątkową za część szkody, stosownie do przyczynienia się do niej i stopnia winy. Jeżeli nie jest możliwe ustalenie stopnia przyczynienia się poszczególnych żołnierzy do powstania szkody lub stopnia ich winy, odpowiadają oni w częściach równych.

Art. 7.

Żołnierz odpowiedzialny za szkodę wyrządzoną nieumyślnie jest obowiązany do zapłaty odszkodowania w wysokości rzeczywistej straty, jednak odszkodowanie nie może przewyższać kwoty trzymiesięcznego uposażenia przysługującego żołnierzowi.

Art. 8.

Jeżeli naprawienie szkody wyrządzonej nieumyślnie następuje na podstawie ugody między właściwym organem jednostki organizacyjnej, a żołnierzem, który wyrządził szkodę, wysokość odszkodowania może być obniżona, przy uwzględnieniu wszystkich okoliczności sprawy, a w szczególności stopnia winy żołnierza i jego dotychczasowego stosunku do obowiązków służbowych.

Art. 9.

Jeżeli żołnierz wyrządził szkodę umyślnie, jest obowiązany do jej naprawienia w pełnej wysokości.

Art. 10.

1. W razie wyrządzenia szkody osobie trzeciej przez żołnierza przy wykonywaniu obowiązków służbowych, obowiązany do naprawienia tej szkody jest Skarb Państwa, reprezentowany przez jednostkę organizacyjną, w której żołnierz pełnił służbę w chwili wyrządzenia szkody.
2. Żołnierz ponosi odpowiedzialność majątkową przewidzianą w przepisach ustawy wobec Skarbu Państwa reprezentowanego przez jednostkę organizacyjną, która naprawiła szkodę.

Rozdział 3

**Odpowiedzialność majątkowa za szkodę wyrządzoną w mieniu powierzonym
żołnierzowi**

Art. 11.

1. Żołnierz odpowiada, w granicach określonych w art. 3, za szkodę w mieniu powierzonym mu z obowiązkiem zwrotu albo wyliczenia się, zwanym dalej „mieniem powierzonym”.
2. Żołnierz może uwolnić się od odpowiedzialności majątkowej za szkodę w mieniu powierzonym, jeżeli wykaże, że powstała ona z przyczyn od niego niezależnych, a w szczególności wskutek niezapewnienia przez jednostkę organizacyjną warunków umożliwiających prawidłowe zabezpieczenie powierzonego mienia.

Art. 12.

1. Żołnierze mogą przyjąć wspólną odpowiedzialność majątkową za mienie łącznie im powierzone. Podstawą łącznego powierzenia mienia jest umowa o wspólnej odpowiedzialności majątkowej zawarta, pod rygorem nieważności, w formie pisemnej przez żołnierzy z właściwym organem jednostki organizacyjnej, w dyspozycji której znajduje się powierzone mienie.
2. Żołnierze ponoszący wspólną odpowiedzialność majątkową odpowiadają w częściach określonych w umowie, a jeżeli umowa nie określa tych części - w częściach równych.
3. W razie ustalenia, że szkoda w całości albo w części została spowodowana przez niektórych żołnierzy, za całość szkody albo za stosowną jej część odpowiadają tylko żołnierze będący sprawcami szkody.

Art. 13.

Do odpowiedzialności majątkowej, określonej w art. 11 i 12, stosuje się odpowiednio przepisy art. 5, 7, 8 i 9.

Art. 14.

1. Minister Obrony Narodowej określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowe warunki i tryb powierzania żołnierzom mienia, o którym mowa w art. 11 ust. 1, uwzględniając w szczególności rodzaje mienia, które może być powierzone żołnierzowi, oraz terminy związane z jego przekazywaniem i zwrotem jednostce organizacyjnej.
2. Minister Obrony Narodowej określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowe warunki i tryb łącznego powierzania żołnierzom mienia, o którym mowa w art. 12 ust. 1, jak również szczegółowe warunki i tryb zawierania i rozwiązywania umowy o wspólnej odpowiedzialności majątkowej żołnierzy oraz wzór tej umowy. Rozporządzenie to powinno w szczególności określać rodzaje mienia, które może być łącznie powierzane żołnierzom oraz warunki wspólnej odpowiedzialności za szkodę w mieniu powierzonym łącznie żołnierzom, przy uwzględnieniu

kwalifikacji tych żołnierzy i wykonywanych przez nich funkcji, z jednoczesnym wykluczeniem przypadków ich podległości służbowej. Wzór umowy powinien uwzględniać równość podmiotów zawierających umowę.

Rozdział 4

Dochodzenie roszczeń o odszkodowanie

Art. 15.

1. Właściwy organ jednostki organizacyjnej, po stwierdzeniu szkody i ustaleniu jej wysokości, wzywa żołnierza do dobrowolnej zapłaty odszkodowania w określonym terminie lub złożenia pisemnego zobowiązania do zapłaty odszkodowania.
2. Jeżeli sprawcą szkody jest dowódca (szef, komendant, dyrektor, kierownik, rektor) jednostki organizacyjnej, czynności, o których mowa w ust. 1, wykonuje jego bezpośredni przełożony.
3. Minister Obrony Narodowej określi, w drodze rozporządzenia, wzór pisemnego zobowiązania żołnierza do zapłaty odszkodowania. Wzór ten powinien w szczególności wskazywać rodzaj szkody i wysokość odszkodowania, termin jego zapłaty oraz zawierać uprzedzenie o skutkach niedotrzymania zobowiązania.

Art. 16.

1. Właściwy organ wojskowy, na wniosek żołnierza będącego sprawcą szkody, może odroczyć, rozłożyć na raty lub umorzyć spłatę odszkodowania, jeżeli przemawia za tym szczególna sytuacja materialna lub rodzinna żołnierza oraz pozwala na to uzasadniony interes poszkodowanej jednostki organizacyjnej.
2. Odroczenie, rozłożenie na raty oraz umorzenie spłaty odszkodowania następuje w drodze umowy zawartej między właściwym organem wojskowym a żołnierzem.

3. Minister Obrony Narodowej określi, w drodze rozporządzenia, organy wojskowe właściwe, w zależności od wysokości odszkodowania, do zawierania umów w sprawie odraczania, rozkładania na raty lub umarzania spłaty odszkodowań, z uwzględnieniem przepisów o finansach publicznych oraz struktury organizacyjnej Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej.

Art. 17.

1. Do przedawnienia roszczeń o naprawienie szkody wyrządzonej przez żołnierza stosuje się, z zastrzeżeniem ust. 2, przepisy działu czternastego Kodeksu pracy.
2. W razie wyrządzenia przez żołnierza szkody osobie trzeciej, termin przedawnienia biegnie od dnia zaspokojenia roszczenia tej osoby przez Skarb Państwa.

Art. 18.

Spory dotyczące odpowiedzialności majątkowej żołnierzy rozpoznają sądy pracy oraz sądy pracy i ubezpieczeń społecznych.

Rozdział 5

Przepisy przejściowe i końcowe

Art. 19.

Do spraw o odszkodowanie wszczętych i nie zakończonych przed dniem wejścia w życie ustawy stosuje się przepisy dotychczasowe, chyba że zostanie zawarta ugoda.

Art. 20.

1. Traci moc dekret z dnia 5 października 1955 r. o odpowiedzialności materialnej żołnierzy za szkody wyrządzone jednostce wojskowej (Dz.U. Nr 40, poz. 247, z 1967 r. Nr 44, poz. 220, z 1974 r. Nr 24, poz. 142 oraz z 1999 r. Nr 53, poz. 548).

2. Do czasu wydania przepisów wykonawczych przewidzianych w ustawie, zachowują moc przepisy dotychczas obowiązujące, jeżeli nie są z nią sprzeczne, nie dłużej jednak niż przez okres miesiący od dnia wejścia w życie ustawy.

Art. 21.

Ustawa wchodzi w życie po upływie 3 miesięcy od dnia ogłoszenia.

UZASADNIENIE

Wydanie ustawy o odpowiedzialności materialnej żołnierzy wynika z konieczności dostosowania przepisów w tym zakresie do wymogów Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz.U. Nr 78, poz. 483), a przede wszystkim z nakazu konkretyzacji konstytucyjnej zasady prawa obywatela do sądu. Ponadto, liczące ponad 40 lat przepisy dekretu z dnia 5 października 1955 r. o odpowiedzialności materialnej żołnierzy za szkody wyrządzone jednostce wojskowej (Dz.U. Nr 40, poz. 247 z późn.zm.) w dużej mierze są zdezaktualizowane w związku z nowym układem stosunków politycznych, gospodarczych i społecznych oraz zmianami organizacyjnymi, jakie w tym czasie wystąpiły w zakresie służby wojskowej.

Rozwiązania proponowane w ustawie stanowią analogię do rozwiązań przyjętych już w ustawie z dnia 7 maja 1999 r. o odpowiedzialności majątkowej funkcjonariuszy Policji, Straży Granicznej, Państwowej Straży Pożarnej, Służby Więziennej i Urzędu Ochrony Państwa (Dz.U. Nr 53, poz. 548).

Projektowana ustawa przyjmuje - w przeciwieństwie do przepisów wspomnianego dekretu - możliwość ugodowego likwidowania szkód wyrządzonych w mieniu wojskowym. Równocześnie precyzuje się sposób ustalania maksymalnej kwoty odszkodowania, stanowiącego trzykrotne uposażenie żołnierza, przyjmując - zgodnie z zasadą utrwaloną w orzecznictwie sądowym w odniesieniu do pracowników - że chodzi o uposażenie przysługujące żołnierzowi w dniu wyrządzenia szkody. Wymaga przy tym podkreślenia, że, w myśl art. 3 projektu, przesłanką odpowiedzialności odszkodowawczej będzie tu wina w rozumieniu art. 417 Kodeksu cywilnego, a więc zarówno umyślna, jak i nieumyślna.

Rozwiązanie przyjęte w art. 17 ust. 2 projektu jest implikowane przepisem art. 9 ust. 1 ww. ustawy z dnia 7 maja 1999 r. Jakkolwiek przepis ten nadmiernie wydłuża okres

przedawnienia, to jednak celowe jest utrzymanie go w proponowanym brzmieniu, ze względu na konieczność zachowania symetrii rozwiązań w dwóch ustawach dotyczących analogicznych problemów występujących w służbach mundurowych. Podobnie regulacja art. 19 projektu stanowi powtórzenie art. 19 ustawy z dnia 7 maja 1999 r.

Projektowana ustawa, według art. 1, będzie obejmować odpowiedzialność materialną żołnierzy za szkody wyrządzone przez nich w mieniu Skarbu Państwa znajdującym się w dyspozycji Ministerstwa Obrony Narodowej oraz jednostek organizacyjnych podporządkowanych i nadzorowanych przez Ministra Obrony Narodowej. Zakres ten w zestawieniu z treścią statutu Ministerstwa Obrony Narodowej, wprowadzonym rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 16 lutego 1999 r. w sprawie nadania statutu Ministerstwu Obrony Narodowej (Dz.U. Nr 29, poz. 267 z późn.zm.) wskazuje, że projektowane przepisy nie będą dotyczyć żołnierzy wykonujących zadania na stanowiskach w przedsiębiorstwach państwowych, dla których Minister Obrony Narodowej jest organem założycielskim. Podobnie przepisami projektowanej ustawy nie będą objęci żołnierze wyznaczeni, w myśl ustawy z dnia 30 czerwca 1970 r. o służbie wojskowej żołnierzy zawodowych (Dz.U. z 1997 r. Nr 10, poz. 55 z późn.zm.), do pełnienia służby w jednostkach organizacyjnych poza resortem obrony narodowej. Wobec tych żołnierzy będą stosowane, w zakresie odpowiedzialności majątkowej za szkody, reguły obowiązujące w tych przedsiębiorstwach i instytucjach.

Wejście w życie ustawy nie spowoduje skutków finansowych dla budżetu państwa.

**SEKRETARZ
KOMITETU INTEGRACJI EUROPEJSKIEJ**
Jacek Saryusz-Wolski

Sekt. Min. JSW/ 22 /2001/DHP-ot

Warszawa, 8/01 2001r.

Pani
Jolanta Rusiniak
p.o. Sekretarza Rady Ministrów

Opinia o zgodności projektu ustawy o odpowiedzialności majątkowej żołnierzy, z prawem Unii Europejskiej, wyrażona na podstawie art. 2 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 8 sierpnia 1996 r. o Komitecie Integracji Europejskiej (Dz. U. Nr 106, poz. 494) przez Sekretarza Komitetu Integracji Europejskiej, Ministra Jacka Saryusz-Wolskiego, działającego z upoważnienia Przewodniczącego Komitetu Integracji Europejskiej

W związku z przedstawionym projektem ustawy o odpowiedzialności majątkowej żołnierzy (pismo nr RM-10-1-01), pozwalam sobie wyrazić następującą opinię:

Przedmiot projektowanej regulacji nie jest objęty zakresem prawa Unii Europejskiej.

Z poważaniem,

SEKRETARZ
Komitetu Integracji Europejskiej
Jacek Saryusz-Wolski
Sekretarz Stanu

Do uprzejmej wiadomości:

Pan
Bronisław Komorowski
Minister Obrony Narodowej

Material informacyjny**ROZPORZĄDZENIE
MINISTRA OBRONY NARODOWEJ
z dnia 2001 r.**

w sprawie szczegółowych warunków i trybu powierzania żołnierzom mienia oraz zawierania i rozwiązywania umowy o wspólnej odpowiedzialności majątkowej żołnierzy, wzoru tej umowy, wzoru zobowiązania do zapłaty odszkodowania, a także organów wojskowych właściwych w sprawach udzielania ulg w spłacie tych należności.

Na podstawie art. 14 ust. 1 i 2, art. 15 ust. 3 i art. 16 ust. 3 ustawy z dnia . . . . . 2001 r. o odpowiedzialności majątkowej żołnierzy (Dz. U. Nr . . . , poz. . .) zarządza się, co następuje:

§ 1.

1. Rozporządzenie określa :

- 1) szczegółowe warunki i tryb:
  - a) powierzania żołnierzom mienia z obowiązkiem zwrotu albo wyliczenia się,
  - b) łącznego powierzania żołnierzom mienia z obowiązkiem zwrotu albo wyliczenia się,
  - c) zawierania i rozwiązywania umowy o wspólnej odpowiedzialności majątkowej żołnierzy;
- 2) wzory:
  - a) umowy o wspólnej odpowiedzialności majątkowej żołnierzy,
  - b) pisemnego zobowiązania do zapłaty odszkodowania,
- 3) organy wojskowe właściwe do zawierania umów w sprawie odraczania, rozkładania na raty lub umarzania spłaty odszkodowań.

2. Użyte w rozporządzeniu określenia oznaczają:

- 1) „jednostka organizacyjna” – komórkę organizacyjną Ministerstwa Obrony Narodowej albo jednostkę organizacyjną podporządkowaną lub nadzorowaną przez Ministra Obrony Narodowej,
- 2) „właściwy organ jednostki organizacyjnej” lub „dowódca jednostki organizacyjnej” – dowódcę (szefa, komendanta, dyrektora, kierownika, rektora) jednostki organizacyjnej.

§ 2.

1. Żołnierzowi mogą być powierzone z obowiązkiem zwrotu albo wyliczenia się: środki pieniężne, papiery wartościowe, uzbrojenie, sprzęt techniczny oraz inne mienie, niezbędne do wykonywania zadań służbowych.
2. Powierzenie mienia, o którym mowa w ust. 1 następuje, z zastrzeżeniem § 3 ust.1, za pokwitowaniem, w sposób ustalony w przepisach regulujących w Siłach Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej zasady gospodarowania mieniem określonego rodzaju.
3. W pokwitowaniu, o którym mowa w ust. 2, należy wyszczególnić rodzaj, ilość, stan oraz, w miarę potrzeby, określić wartość i indywidualne cechy mienia powierzonego żołnierzowi.
4. Żołnierz, któremu powierzono mienie, jest obowiązany zwrócić je w określonym przez właściwy organ jednostki organizacyjnej czasie i w należyтым stanie albo wyliczyć się ze sposobu zużycia lub wydania tego mienia.

§ 3.

1. Powierzenie żołnierzowi środków pieniężnych i papierów wartościowych albo mienia żołnierzowi zatrudnionemu w magazynie lub innego rodzaju zamkniętym pomieszczeniu, przystosowanym do przechowywania mienia pod bezpośrednim nadzorem tego żołnierza, następuje na podstawie protokołu przyjęcia albo na podstawie inwentaryzacji, przeprowadzonej na pisemne polecenie właściwego organu jednostki organizacyjnej lub na żądanie żołnierza.
2. Inwentaryzację, o której mowa w ust. 1, przeprowadza się w ciągu miesiąca od zawiadomienia żołnierza o planowanym powierzeniu mu mienia, z udziałem żołnierza lub osoby przez niego upoważnionej w trybie § 5.
3. Żołnierzowi, bądź osobie przez niego upoważnionej, o których mowa w ust. 1 i 2, przysługuje prawo wglądu w dokumenty ewidencyjne w zakresie dotyczącym rozliczania powierzonego mu mienia.

§ 4.

W razie przewidywanego zwolnienia żołnierza, o którym mowa w § 3 ust. 1, ze służby wojskowej lub przeniesienia do innej jednostki organizacyjnej, inwentaryzację należy przeprowadzić niezwłocznie i zakończyć ją nie później niż w dniu odejścia żołnierza z miejsca dotychczasowej służby.

§ 5.

1. W razie niemożności wzięcia udziału w inwentaryzacji z powodu choroby lub innej ważnej przyczyny, żołnierz, o którym mowa w § 3 ust. 1, może pisemnie upoważnić inną osobę, która za zgodą właściwego organu jednostki organizacyjnej weźmie za niego udział w inwentaryzacji.
2. Jeżeli żołnierz nie bierze udziału w przeprowadzeniu inwentaryzacji i nie wskaże osoby, o której mowa w ust. 1, właściwy organ jednostki organizacyjnej powołuje komisję w trzyosobowym składzie, która przeprowadza inwentaryzację powierzonego mienia.

§ 6.

Przepisów § 2-5 nie stosuje się do żołnierzy ponoszących wspólną odpowiedzialność majątkową, o której mowa w art. 12 ustawy z dnia .. o odpowiedzialności majątkowej żołnierzy, zwanej dalej „ustawą”.

§ 7.

Umowa o wspólnej odpowiedzialności majątkowej żołnierzy za mienie powierzone im łącznie, zwana dalej „umową”, może być zawierana, jeżeli na przyjęcie wspólnej odpowiedzialności majątkowej wyrażą zgodę wszyscy żołnierze, którym mienie zostało powierzone.

§ 8.

Za pisemną zgodą żołnierzy, którzy przyjęli wspólną odpowiedzialność majątkową, w miejscu przechowywania powierzonego mienia mogą wykonywać pracę (zadania służbowe) osoby cywilne (żołnierze), wykonujący czynności nie związane z dysponowaniem mieniem.

§ 9.

Każda zmiana w składzie żołnierzy, objętych wspólną odpowiedzialnością majątkową, wymaga zawarcia nowej umowy.

§ 10.

1. Warunkiem ustanowienia wspólnej odpowiedzialności majątkowej jest powierzenie mienia łącznie wszystkim żołnierzom, którzy mają być objęci taką odpowiedzialnością, na podstawie spisu rzeczywistego stanu składników

majątkowych w drodze inwentaryzacji, przeprowadzonej z udziałem tych żołnierzy lub z udziałem osób przez nich wskazanych. Zainteresowanym żołnierzom należy zapewnić możliwość zgłaszania uwag w związku z przebiegiem i wynikami inwentaryzacji.

2. Żołnierzowi objętemu umową przysługuje prawo wglądu w dokumenty ewidencyjne – w zakresie dotyczącym rozliczenia powierzonego mienia, przez porównanie spisu inwentaryzacji tego mienia z księgami, a także prawo uczestniczenia w przyjmowaniu i wydawaniu mienia.

§ 11.

1. Umowy o wspólnej odpowiedzialności majątkowej za mienie powierzone łącznie nie można zawierać z żołnierzami pozostającymi między sobą w podległości służbowej.
2. W umowie należy określić kwalifikacje fachowe żołnierzy i wykonywane przez nich funkcje oraz ich wpływ na zakres odpowiedzialności materialnej.
3. W umowie strony ustalają także okres, w ciągu którego nieobecność żołnierza nie ma wpływu na zakres odpowiedzialności zarówno jego, jak i pozostałych żołnierzy ponoszących wspólną odpowiedzialność majątkową. W razie przedłużenia się nieobecności żołnierza ponad ten okres, jest on związany umową do czasu zakończenia inwentaryzacji, o ile została ona rozpoczęta nie później niż w ciągu 7 dni od dnia upływu okresu ustalonego w umowie.
4. Ramowy wzór umowy określa załącznik nr 1 do rozporządzenia.

§ 12.

1. Żołnierz ponoszący wspólną odpowiedzialność majątkową może zgłosić właściwemu organowi jednostki organizacyjnej żądanie przeprowadzenia inwentaryzacji w razie stwierdzenia nieprawidłowego wykonywania obowiązków związanych z pieczęcią nad powierzonym mieniem przez innego żołnierza objętego taką odpowiedzialnością.
2. Przepis ust. 1 stosuje się odpowiednio w przypadku zarzutów zgłoszonych wobec osób cywilnych (żołnierzy), o których mowa w § 8 i cofnięcia zgody na dalsze wykonywanie czynności przez te osoby (żołnierzy) w miejscu przechowywania powierzonego mienia.

§ 13.

1. Dowódca jednostki może odstąpić od umowy o wspólnej odpowiedzialności majątkowej w każdym czasie. W tym przypadku do przeprowadzenia inwentaryzacji należy przystąpić niezwłocznie, nie później niż w terminie 3 dni od dnia odstąpienia od umowy.
2. Żołnierz może wypowiedzieć wymienioną w ust. 1 umowę, na piśmie z 14-dniowym okresem wypowiedzenia. Do przeprowadzenia inwentaryzacji należy przystąpić

przed upływem okresu wypowiedzenia, a zakończyć inwentaryzację najpóźniej w dniu rozwiązania umowy.

3. Żołnierz może odstąpić od umowy o wspólnej odpowiedzialności majątkowej, ze skutkiem na przyszłość, jeżeli w terminie nie przekraczającym 7 dni od dnia zgłoszenia żądania przeprowadzenia inwentaryzacji nie zostanie ona rozpoczęta lub nie nastąpi odsunięcie od wykonywania zadań w miejscu przechowywania powierzonego mienia osoby lub żołnierza, których dotyczą zarzuty określone w § 12 ust. 1 i 2.

§ 14.

1. W razie wypowiedzenia przez żołnierza umowy albo odstąpienia od niej przez żołnierza lub właściwy organ, w dyspozycji którego znajduje się powierzone mienie, żołnierz ponosi wspólną odpowiedzialność majątkową za szkodę w mieniu, której powstanie stwierdzono do dnia zakończenia inwentaryzacji, jeżeli zostanie ona rozpoczęta w terminie, o którym mowa w § 11 ust. 3.
W razie bezskutecznego upływu terminu rozpoczęcia inwentaryzacji, żołnierz jest wolny od odpowiedzialności od dnia, w którym przestała go wiązać umowa.
2. Przepis ust.1 stosuje się odpowiednio w razie zwolnienia ze służby wojskowej lub przeniesienia służbowego żołnierza objętego wspólną odpowiedzialnością majątkową.
3. Do dnia zawarcia nowej umowy, w sytuacjach określonych w ust.1 i 2, żołnierze objęci wspólną odpowiedzialnością majątkową nie ponoszą odpowiedzialności za część szkody w mieniu powstałą w czasie obowiązywania poprzednio zawartej umowy, za którą odpowiadałby żołnierz, którego ta umowa przestała wiązać.

§ 15.

Żołnierz wezwany do złożenia pisemnego zobowiązania do zapłaty odszkodowania, składa je według wzoru stanowiącego załącznik nr 2 do rozporządzenia.

§ 16.

Do ustalania wysokości szkody w mieniu, o którym mowa w art. 1 ust. 1 ustawy, zawierania ugód i innych umów dotyczących spłaty należności za szkody wyrządzone przez żołnierzy, właściwy jest dowódca jednostki organizacyjnej dysponującej mieniem, w którym wyrządzono szkodę, z zastrzeżeniem § 19.

§ 17.

1. Jeżeli wysokość należności z tytułu odszkodowania nie przekracza dwudziestokrotności kwoty przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w roku poprzedzającym zawarcie ugody lub podjęcie innej decyzji dotyczącej szkody, ogłoszonego w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej "Monitor Polski" przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego dla celów naliczania odpisu na zakładowy fundusz świadczeń socjalnych - właściwy do zawarcia ugody lub innej umowy dotyczącej szkody (należności) jest dowódca jednostki organizacyjnej dysponującej mieniem, w którym wyrządzono szkodę.
2. Jeżeli wysokość odszkodowania przekracza dwudziestokrotność kwoty przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia, o którym mowa w ust. 1, do zawarcia ugody lub innej umowy dotyczącej szkody (należności) uprawniony jest Minister Obrony Narodowej.
3. Organ wymieniony w ust. 2 jest również właściwy w sprawach, jeżeli za wyrządzoną szkodę odpowiedzialny jest dowódca jednostki organizacyjnej dysponującej mieniem, w którym wyrządzono szkodę lub jego zastępca.

§ 18.

Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

MINISTER OBRONY NARODOWEJ

Bronisław KOMOROWSKI

**Załączniki do rozporządzenia MON
w sprawie szczegółowych warunków
i trybu powierzania żołnierzom
mienia.... (Dz. U. Nr , poz.)**

Załącznik nr 1

Umowa o wspólnej odpowiedzialności majątkowej za powierzone mienie

W dniu .....2001 r. pomiędzy:

..... zwanym dalej „dowódcą jednostki”,
(stopień, imię i nazwisko, stanowisko służbowe, numer i miejsce stacjonowania
jednostki)

a pełniącymi służbę w jednostce

1.

.....
(stopień, imię i nazwisko, stanowisko służbowe, kwalifikacje fachowe)

2.

.....
(stopień, imię i nazwisko, stanowisko służbowe, kwalifikacje fachowe)

3.

.....
(stopień, imię i nazwisko, stanowisko służbowe, kwalifikacje fachowe)

zwanymi dalej „żołnierzami”, zawarta została umowa o następującej treści:

§ 1.

1. Dowódca jednostki powierza łącznie żołnierzom na podstawie inwentaryzacji mienie znajdujące się w następującym miejscu jego powierzenia....., wymienione w spisie inwentaryzacyjnym w arkuszach nr ..... z dnia ....., sporządzonych na dzień ....., stanowiących załącznik do tej umowy, znajdujących się w .....
2. Strony oświadczają, iż zgodnie § 8 rozporządzenia Ministra Obrony Narodowej z dnia ..... 2001 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu

powierzenia żołnierzom mienia oraz zawierania i rozwiązywania umowy o wspólnej odpowiedzialności majątkowej żołnierzy, wzoru tej umowy, wzoru zobowiązania do zapłaty odszkodowania, a także organów wojskowych właściwych w sprawach udzielania ulg w spłacie tych należności (Dz. U. Nr .... , poz. ....), na przyjęcie wspólnej odpowiedzialności majątkowej wyrazili zgodę wszyscy żołnierze zatrudnieni w wymienionym miejscu powierzenia mienia.

§ 2.

1. Żołnierze przyjmują łącznie wspólną odpowiedzialność majątkową za szkody spowodowane niedoborem w mieniu powierzonym z obowiązkiem wyliczenia się, a wymienionym w § 1.
2. Żołnierze ponoszą tę odpowiedzialność w następujących częściach określonych procentowo (lub w ułamku) w odniesieniu do każdego z nich:

a) .....
(stopień, imię i nazwisko, zakres odpowiedzialności)

b) .....
(stopień, imię i nazwisko, zakres odpowiedzialności)

c) .....
(stopień, imię i nazwisko, zakres odpowiedzialności)

d) .....
(stopień, imię i nazwisko, zakres odpowiedzialności)

Nie wyklucza to możliwości indywidualnej, zawinionej odpowiedzialności żołnierzy za całość lub część niedoboru.

§ 3.

Żołnierze mogą również ponosić odpowiedzialność majątkową indywidualną za inne powierzone im mienie.

§ 4.

1. Każda zmiana w składzie żołnierzy wymienionych w § 2 wymaga zawarcia nowej umowy o wspólnej odpowiedzialności majątkowej.
2. Niewykonywanie przez żołnierza obowiązków służbowych w okresie wynoszącym ..... nie ma wpływu na zakres jego odpowiedzialności. Jednak w razie przedłużenia tej nieobecności poza wymieniony okres strony przystąpią niezwłocznie

lub najpóźniej w ciągu 7 dni od dnia upływu tego okresu do przeprowadzenia inwentaryzacji.

3. W razie powrotu żołnierza do wykonywania zadań służbowych przed rozpoczęciem lub zakończeniem inwentaryzacji jest on nadal związany tą umową. W razie powrotu do wykonywania zadań służbowych po zakończeniu inwentaryzacji, żołnierz jest związany tą umową do dnia zakończenia inwentaryzacji.

§ 5.

Żołnierzowi przysługują następujące uprawnienia:

- 1) uczestniczenia w inwentaryzacji mienia osobiście, a w razie niemożności wzięcia udziału z powodu choroby lub innej ważnej przyczyny, z udziałem innej osoby wskazanej przez żołnierza na piśmie, która za zgodą dowódcy jednostki weźmie udział w inwentaryzacji,
- 2) wglądu w księgi rachunkowe w zakresie dotyczącym rozliczenia powierzonego mienia,
- 3) uczestniczenia w przyjmowaniu i wydawaniu mienia,
- 4) możliwość zgłoszenia dowódcy jednostki żądania przeprowadzenia inwentaryzacji w razie stwierdzenia nieprawidłowego wykonania obowiązków związanych z pieczęcią nad powierzonym mieniem przez innego żołnierza odpowiedzialnego, wymienionego w § 2,
- 5) możliwość odstąpienia od umowy ze skutkiem na przyszłość, jeżeli w terminie 7 dni liczonym od dnia zgłoszenia żądania przeprowadzenia inwentaryzacji nie zostanie ona rozpoczęta lub nie nastąpi odsunięcie od pracy w miejscu powierzenia mienia żołnierza, którego dotyczą zarzuty wymienione w pkt. d).

§ 6.

Dowódca jednostki jest zobowiązany zapewnić żołnierzom możliwość sprawowania osobistego nadzoru nad powierzonym mieniem przez zapewnienie swobodnego dostępu do mienia w czasie wykonywania zadań służbowych lub określonych czynności w miejscu powierzenia mienia.

§ 7.

1. Dowódca jednostki może odstąpić od umowy w każdym czasie. W tym przypadku do przeprowadzenia inwentaryzacji należy przystąpić niezwłocznie, nie później niż w terminie 3 dni od dnia odstąpienia od umowy.
2. Żołnierz może wypowiedzieć umowę na piśmie z 14-dniowym okresem wypowiedzenia. Do przeprowadzenia inwentaryzacji należy przystąpić przed upływem okresu wypowiedzenia, a zakończyć inwentaryzację najpóźniej w dniu rozwiązania umowy.

3. Żołnierz może odstąpić od umowy ze skutkiem na przyszłość w razie nieuwzględnienia przez dowódcę jednostki jego zarzutów dotyczących utraty zaufania do innych żołnierzy i cofnięcia zgody na dalsze wykonywanie czynności służbowych przez tych żołnierzy.
4. W przypadkach wymienionych w ust. 2 i 3 żołnierz ponosi odpowiedzialność materialną do dnia zakończenia inwentaryzacji, jeżeli ta inwentaryzacja zostanie rozpoczęta w wymaganym terminie. W razie niedokonania inwentaryzacji w tym terminie żołnierz jest wolny od odpowiedzialności materialnej od dnia rozwiązania umowy.

§ 8.

Wszelkie zmiany i uzupełnienia umowy wymagają zachowania formy pisemnej pod rygorem nieważności.

§ 9.

W sprawach nie uregulowanych w umowie mają zastosowanie przepisy ustawy z dnia ..... o odpowiedzialności majątkowej żołnierzy (Dz. U. Nr .... , poz. ....) oraz rozporządzenia Ministra Obrony Narodowej z dnia ..... w sprawie szczegółowych warunków i trybu powierzania żołnierzom mienia oraz zawierania i rozwiązywania umowy o wspólnej odpowiedzialności majątkowej żołnierzy, wzoru tej umowy, wzoru zobowiązania do zapłaty odszkodowania, a także organów wojskowych właściwych w sprawach udzielania ulg w spłacie tych należności (Dz. U. Nr .... , poz. ....)

§ 10.

Umowę sporządzono w dwóch jednobrzmiących egzemplarzach, po jednym dla każdej ze stron.

.....
..... (podpis dowódcy jednostki
..... lub osoby upoważnionej)
(podpisy pracowników)

U Z A S A D N I E N I E

Projektowane rozporządzenie Ministra Obrony Narodowej w sprawie szczegółowych warunków i trybu powierzania żołnierzom mienia oraz zawierania i rozwiązywania umowy o wspólnej odpowiedzialności majątkowej żołnierzy, wzoru tej umowy, wzoru zobowiązania do zapłaty odszkodowania, a także organów wojskowych właściwych w sprawach udzielania ulg w spłacie tych należności stanowi wykonanie delegacji określonych w art. 14 ust. 1 i 2, art. 15 ust. 3 i art. 16 ust. 3 ustawy z dnia .....2001 r. o odpowiedzialności majątkowej żołnierzy (Dz. U. Nr ..., poz. ...).

W zakresie powierzania żołnierzom mienia z obowiązkiem zwrotu lub wyliczenia się, projekt przyjmuje zróżnicowany tryb postępowania, zależny od rodzaju przekazywanego mienia. Przeważnie będzie tu wystarczające przejęcie mienia za pokwitowaniem, z wyszczególnieniem jego rodzaju, ilości i aktualnego stanu, a w razie potrzeby również określeniem jego wartości i opisem cech indywidualnych. Jeśli chodzi natomiast o przekazywanie mienia przechowywanego w pomieszczeniach typu magazynowego, żołnierzowi który będzie sprawować pieczę nad tym mieniem - to projekt wprowadza wymóg uprzedniej inwentaryzacji mienia z obowiązkowym udziałem tego żołnierza lub osoby przez niego upoważnionej. Przekazanie żołnierzowi środków pieniężnych lub papierów wartościowych wymagać będzie szczegółowego protokołu przejęcia.

W zakresie łącznego powierzania mienia żołnierzom i ich wspólnej odpowiedzialności za szkody powstałe w tym mieniu, projekt przyjmuje jako zasadę przejęcie na podstawie spisu rzeczywistego stanu mienia. W tych sprawach projekt przyjmuje rozwiązania analogiczne do powszechnie obowiązujących w stosunku do pracowników.

Rzetelność powyższych procedur zapewnia przyznanie zainteresowanemu żołnierzowi prawa wglądu do odpowiedniej dokumentacji ewidencyjnej.

Rozporządzenie ustala, w formie załączników, wzór umowy o wspólnej odpowiedzialności majątkowej żołnierzy oraz wzór zobowiązania sprawcy szkody do zapłaty odszkodowania. Przyjęte rozwiązanie zapewnia ułatwienie praktycznego działania, zarówno właściwym organom wojskowym, jak i zainteresowanym żołnierzom. Ma to szczególne znaczenie wobec faktu, iż w resorcie Obrony Narodowej do czasu wejścia w życie powyższej ustawy o odpowiedzialności majątkowej żołnierzy, tak zwana „likwidacja szkód” w mieniu Skarbu Państwa, znajdującym się we władaniu wojska, dokonywana była wyłącznie w trybie administracyjnym.

Jeśli chodzi o określenie organów wojskowych właściwych w sprawach udzielania ulg w spłacie należności z tytułu odszkodowań (odroczenie spłaty, rozłożenie na raty, umorzenia odszkodowania) projekt proponuje, jako zasadę, kompetencje dowódcy jednostki wojskowej dysponującej danym mieniem, a tylko w przypadku kiedy wysokość odszkodowania przekraczałaby dwudziestokrotność kwoty przeciętnego

miesięcznego wynagrodzenia obowiązującego w Państwie, do podjęcia odpowiedniej decyzji właściwy byłby Minister Obrony Narodowej.

Wejście w życie projektowanego rozporządzenia nie spowoduje skutków finansowych dla budżetu Państwa.

